Текла собі річка, річка невеличка, а хоч і невеличка була та річка, та, проте, глибоченька.

Над річкою село, а в селі жив білявенький Микола із своєю мамою, і хата їхня стояла над річкою. Миколина бабуня, як іще жива була, казала:

— Наш город у річці полощеться.

Справді, город їхній спускався аж до самісінької річки, понад річкою щороку садовили капусту, і як треба було Миколці збігати до кооперації чи по гас, чи по сірники, мати казала:

— Ти, Миколко, біжи капустами — так ближче!

А ще ближче було до кооперації, як перепливти річку, а потім, пробігши навпростець лугом, перебрести через річку, бо там був брід,— там річку і перебродили і возами переїздили...

Миколці було там води попідруки, не більше, іноді хіба, як трохи вбік ступнеш, ну тоді булькнеш з головою.

— Я, мамо, не капустами побіжу, а пропливу, а потім лугом, а там перебреду, так ближче,— каже було матері Миколка.

— А я тобі кажу — біжи капустами, бо ще втопишся,— сердиться мати.

— Щоб я та втопився?! Я плавати вмію!

— А як ти з бляшанкою та з сірниками пливтимеш? Ось не вигадуй мені, біжи, кажу, капустами!

— Вертатимусь з сірниками капустами, а туди перепливу! — сперечався Миколка.

Мати знала, що Миколка плавати вмів, річку перепливав вільно.

— Та біжи вже,— махала мати рукою,— хіба тебе переспориш?..

Миколка підстрибцем у берег, труси на голову, як картуз, бляшанку чіпляв на шию, та в річку,— і на тім березі.

А з крамнички вже вертався або вулицею, або капустами, пливти не можна, сірники замочиш...

Річки Миколка не боявся аж ніяк: улітку цілими днями купався, печерував раки з хлопцями, а взимку, як річка замерзне, скільки було для Миколки та його товаришів радощів, скільки веселощів: і на ковзанах по льоду бігати, і на ковзанках,— як розженешся з берега, так аж до того берега перелітаєш — і на двох ногах, і на одній, і навприсядки.

А як парубки з дівчатами крутилку було зроблять!

Серед річки в кригу вбивається кілок, на кілок надівається старе колесо, між спицями встромлюються довгі дрючки, а до них на кінцях прив'язуються санчата.

Хлопці кілками крутять колесо, а санчата по колу вихором літають.

Держись тільки!

Сприснули руки, не вдержався,— грудкою вилітаєш із санчат і летиш перекидом по кризі та об берег тільки — грюк!

І нічого не болить! Тільки ж весело як!

А то ще пізньої осені, коли тільки-но річка починає кригою братися, лід іще тоненький, і як на нього ступнеш, він тільки — рип! — і виляски з того рипу так по всій річці і покотяться.

Тоді бійся далі ступати — так і шугнеш під лід з головою!

От як лід дужче вже замерзне і хоч рипить-тріщить, та не провалюється, а тільки вгинається, крижана перина на річці робиться, тоді можна розігнатись по тій перині, посковзнутися... і страшно, і радісно: ти летиш, а крига перед тобою хвилями...

Тільки так, щоб мати не бачила, бо за такі крижані перини перепадало від матері віником, а то ще було мати й у хаті замкне, доки з роботи прийде.

— Я тобі дам крижаної перини! Шугнеш під лід, де я тебе тоді шукатиму?! Сиди вдома!

Тоді дуже сумно в хаті сидіти і плакати хочеться...

Хоч і сумно в хаті замкнутому сидіти, хоч і невдоволений Миколка із своєї матері, та, проте, краще все-таки матері слухатися.

Одного разу треба було Микол ці збігати до кооперації по сірники.

Діло було пізної осені, річка замерзла і вже взялася тоненькою кригою.

— Біжи ж вулицею, не здумай через річку пересковзуватися,— наказувала Миколці мати.— Крига ще тонка, не витримає, провалишся...

— Та...— такнув у відповідь Миколка...

Вибіг Миколка з хати, озирнувся, чи не дивиться мати,— та не на вулицю вибіг, а подався у берег.

Річка вже стала. Лід на ній молоденький та блискучий-блискучий.

— Перескочу! Пересковзнусь! — подумав Миколка, розігнався і на лід.

Лід затріщав, угнувся і на всі боки пішли виляски й тріщини.

І до середини ще не досковзнувся Микола, раптом — трісь! — лід зламався, і Миколка пірнув з головою у крижану воду.

Він виринув, не розгубився та замість того, щоб пливти назад до свого берега, вирішив вилізти на кригу, щоб перебігти на той бік.

Що візьметься за лід рукою, він — трісь! — і вламався,— трісь! — і вламався.

Сусіда, дядько Мусій, якраз витягав на берег човна на зиму.

Він побачив, як Микола провалився, й крикнув:

— Пливи назад! Сюди ближче!

А Микола своєї: пнеться туди, до того берега, і пірнає.

Бачить дядько Мусій, що хлопець із сил уже вибивається, вхопив багра, підбіг,— а багор був довгенький,— і зачепив гаком Миколу за штанчата й витяг на берег.

— Ну чого тебе туди понесло? Не бачиш хіба, що лід іще тонкий? Біжи швидше додому та на піч, а то застудишся!

Було Миколі від матері. Було й на печі, було й тоді, як і з печі вже зліз.

Хоч і горілкою мати витерла, і чаєм з липовим цвітом напоїла, та, проте, довелося і віника скуштувати, і в кутку постояти.

А найболячіше було те, що, мабуть, із тиждень замикала мати Миколу в хаті, як ішла на роботу.

Чи боявся після цього випадку Микола річки?

Не дуже! Щоправда з крижаними перинами він був обережніший, а як добре замерзала річка, увесь час він на річці — і на сковзанках, і на ковзанах, і на крутилках.

А влітку — і раки печерував, як завжди, і вже плавав, плавав, без кінця купався та плавав.

А як було хтось нагадає:

— Ану розкажи, Миколо, як ти під кригою восени плавав?

— Ну то й що? — сердився Микола.— Ну й виплив! Не втопився ж!

— Та то ж не ти сам виплив,— сміялися хлопці,— то тебе дядьків Мусіїв гак за штани "виплив"!

Микола махав рукою:

— Побачимо, як із вами таке трапиться!

Коли Микола підріс і ходив уже до школи, він так плавав, що ніхто з товаришів його випередити не міг і ніхто довше, як він, не міг пробути під водою.

Як призвали Миколу до Радянської Армії, призначили його до Чорноморського військового флоту.

Там він пройшов школу плавби, і тепер Микола майстер спорту і чемпіон Радянського Союзу з плавання.

Тепер :він тільки весело посміхається, як приїздить додому, а йому дядько Мусій гака показує:

— Оце, Миколо, той гак, що допоміг тобі чемпіоном стати!

. . . . . .

Коли розпитують Миколу, де він так добре навчився плавати, він замислюється і мрійно говорить:

— Добре жити над річкою!

— А як річки нема, тоді як?

— Ставки треба копати,— говорить Микола.— Нема такого колгоспу, де б не можна запрудити чи викопати ставок. А в ставку так само можна навчитися плавати, як і в річці... Та ще до того коропів розводити... Он що треба робити!